

Ryhmäterapiat

Kelan vaativan lääkinällisen kuntoutuksen palvelukuvaus

Voimassa 1.1.2022

Päivitetty

14.10.2021

Kela

PL 450, 00056 Kela

Puhelin 020 634 11

etunimi.sukunimi@kela.fi

www.kela.fi

Sisällys

Johdanto.....	4
1. Ryhmäterapian asiakas.....	4
1.1 Kuntoutussuunnitelma ohjaa asiakkaan ryhmäterapiaa	5
2. Hyvä kuntoutuskäytäntö ryhmäterapiassa.....	5
2.1 Hyvä kuntoutuskäytäntö varmistaa laadun.....	5
2.2 Asiakkaan ja ryhmän tavoitteet ohjaavat kuntoutuksen toteutusta.....	6
2.3 Ryhmätoiminta mahdollistaa vertaistuen	6
2.4 Kuntoutuminen tulee osaksi asiakkaan arkea	7
2.5 Yhteistyö on tuloksellisen kuntoutuksen edellytys.....	7
3. Ryhmäterapiaprosessi.....	7
3.1 Asiakkaan oikeus valita palveluntuottaja	7
3.2 Terapeutin tehtävät ennen ryhmäterapian alkamista.....	8
3.3 Terapeutin tehtävät ryhmäterapian aikana.....	9
3.4 Terapeutin tehtävät ryhmäterapian päättyessä.....	9
4. Ryhmän koko ja muodostaminen.....	10
4.1 Ryhmän koko.....	10
4.1.1 Allasterapia.....	10
4.1.2 Muut terapiat.....	10
4.2 Ryhmän muodostaminen.....	10
5. Ryhmäterapian määrä, kesto ja toteutus.....	11
5.1 Ryhmäterapiakäyntien määrä ja kesto.....	11
5.2 Ryhmäterapian toteutus.....	11
6. Muut käyntilajit	12

6.1	Yksilökäynnit.....	12
6.2	Vanhempien ohjaukselliset ryhmäkäynnit.....	12
6.3	Verkostokäynnit.....	13
6.3.1	Arkiverkostokäynti.....	14
6.3.2	Kuntoutussuunnitelmakokous, VASU- ja HOJKS-kokous.....	14
7.	Mittaus ja arviointimenetelmät.....	14
8.	Yksilö- ja ryhmäterapiasuunnitelma ja terapiasitoumus.....	15
9.	Terapiapalaute.....	17
10.	Ryhmäterapiamuodot ja ryhmäterapeutit.....	18
11.	Ryhmäterapiatilojen vaatimukset.....	23
11.1	Allasterapian tilat.....	23
11.2	Muiden terapiamuotojen ryhmäterapiatilat.....	24
12.	Ryhmäterapioiden toteuttaminen etäkuntoutuksena.....	25
Liite 1.....		28

Johdanto

Kelan vaativan lääkinällisen kuntoutuksen ryhmäterapiat järjestetään Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 566/2005 mukaisesti. Kela järjestää ryhmäterapiana fysioterapiaa, allasterapiaa, musiikkiterapiaa, neuro psykologista kuntoutusta, psykoterapiaa, puheterapiaa ja toimintaterapiaa.

Ryhmäterapiat ovat hyvän kuntoutuskäytännön mukaisia ja perustuvat terapeuttien erityisasiantuntemukseen sekä tarpeelliseen yhteistyöhön asiakkaan lähitoimijoiden kanssa. Ryhmäterapiat mahdollistavat asiakkaalle vertaistukea.

Ryhmäterapioiden asiakas on aktiivinen toimija. Ryhmäterapioiden käytettävät menetelmät valitaan asiakkaan yksilöllisen sekä asiakasryhmän tilanteen ja tarpeen mukaan. Ryhmäterapioiden yhtenä tavoitteena on, ettei asiakkaan kuntoutuminen rajoitu vain terapia käynteihin, vaan ryhmäterapia mahdollistaa myös asiakkaan kuntoutumista omassa arjessaan.

Palvelukuvauksen rakenne

Kelan vaativan lääkinällisen kuntoutuksen ryhmäterapioiden palvelukuvaus jakautuu kahteen osaan, jotka ovat **ryhmäterapiota koskeva osa** ja **terapioiden yleinen osa**. Molemmat osat tulevat voimaan 1.1.2022 ja molempia sovelletaan samanaikaisesti.

Ryhmäterapiota koskeva osa ja **yleinen osa** on sijoitettu tähän kokonaisuuteen peräkkäin, ja molemmilla osilla on oma kansilehtensä sekä sisällysluettelonsa.

Palveluntuottaja sitoutuu toteuttamaan ryhmäterapiapalvelua tämän palvelukuvauksen sekä yleisen osan periaatteiden ja vaatimusten mukaisesti. Lisäksi

- tarkemmat koulutus- ja työnohjausvaatimukset ryhmäterapiamuodoittain löytyvät luvusta 10
- ryhmäterapiamuotojen tilavaatimukset löytyvät luvusta 11.

1. Ryhmäterapian asiakas

Kelan vaativan lääkinällisen kuntoutuksen ryhmäterapia **järjestetään** asiakkaalle

- joka on yli 4-vuotias ja alle 65-vuotias

- jolla on sairaus tai vamma, johon liittyy huomattava suoritus- ja osallistumisrajoite ja josta aiheutuu vähintään vuoden kestävä kuntoutustarve
- jolle kuntoutus on perustellusti tarpeen mahdollistamaan arjen toiminnoista suoriutumista ja osallistumista
- jolla on julkisen terveydenhuollon laatima kuntoutussuunnitelma tai yksityisen terveydenhuollon laatima ja julkisen terveydenhuollon hyväksymä kuntoutussuunnitelma.

Kela **ei järjestä** vaativan lääkinällisen kuntoutuksen ryhmäterapiaa

- jos asiakas on julkisessa laitoshoidossa
- jos asiakkaan kuntoutus liittyy välittömään sairaanhoitoon
- jos asiakkaan kuntoutuksen tavoitteet ovat pelkästään hoidollisia.

1.1 Kuntoutussuunnitelma ohjaa asiakkaan ryhmäterapiaa

Vaativan lääkinällisen kuntoutuksen ryhmäterapia perustuu **kuntoutussuunnitelmaan**, joka on laadittu asiakkaan hoidosta vastaavassa julkisen terveydenhuollon yksikössä yhteistyössä asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa.

Kuntoutussuunnitelma laaditaan **1–3 vuoden ajalle** ja sitä tarkistetaan asiakkaan tarpeen mukaan. Kuntoutussuunnitelma perustuu aina asiakkaan yksilölliseen kuntoutustarpeeseen ja toimintakykyyn sekä hänelle merkityksellisiin kuntoutuksen tavoitteisiin.

Huomioitavaa: Julkisen terveydenhuollon yksikön tehtävänä on vastata asiakkaan hoidosta, kuntoutustarpeen arvioinnista, kuntoutuksen suunnittelusta ja seurannasta sekä tarpeenmukaisen hoidon jatkuvuudesta myös Kelan järjestämän kuntoutuksen aikana.

2. Hyvä kuntoutuskäytäntö ryhmäterapiassa

2.1 Hyvä kuntoutuskäytäntö varmistaa laadun

Toteuta ryhmäterapiapalvelu siten, että asiakas

- osallistuu oman kuntoutuksensa suunnitteluun ja ryhmää koskevaan päätöksentekoon sekä saa sitä varten yleistä ja kohdennettua tietoa

- tunnistaa toimintakykynsä vaikuttavat tekijät, tunnistaa rajoitteiden lisäksi vahvuutensa ja huomaa yksilö- ja ympäristötekijöitä, jotka mahdollistavat muutoksen parempaan
- tulee kohdatuksi yksilönä niin, että hänen erilaiset tiedolliset, toiminnalliset, tunneperäiset sekä henkiset voimavaransa ja tuen tarpeensa huomioidaan
- voi luottaa siihen, että vuorovaikutus on arvostavaa ja että hänen kuntoutukseensa on valmistauduttu
- voi luottaa kuntoutuksessa käytettävien menetelmien ja toteutustapojen pohjautuvan tieteelliseen näyttöön tai olevan muuten vakiintuneita ja yleisesti hyväksytyjä (mm. Käypä hoito -suositus)
- voi luottaa siihen, että terapeutti on hankkinut asianmukaisen koulutuksen ja ammattitaidon käyttämiinsä menetelmiin.

2.2 Asiakkaan ja ryhmän tavoitteet ohjaavat kuntoutuksen toteutusta

Toteuta ryhmäterapiapalvelu siten, että asiakas

- osallistuu itselleen merkityksellisten ja mielekkäiden ryhmäterapiatavoitteiden laatimiseen
- tunnistaa muutoksen mahdolliseksi ja kykenee sitoutumaan työskentelyyn, jota tavoitteiden saavuttaminen edellyttää
- saa omien tavoitteidensa ja ryhmän tavoitteiden mukaista kuntoutusta
- voi luottaa siihen, että kuntoutuksen tavoitteiden saavuttamista ja siihen tarvittavaa työskentelyä arvioidaan yhteistyössä koko kuntoutuksen ajan, mikä mahdollistaa tarvittaessa terapiasuunnitelman muokkaamisen.

2.3 Ryhmätoiminta mahdollistaa vertaistuen

Varmista, että asiakas

- voi luottaa siihen, että ryhmätoiminta on hänelle soveltuva ja kuntoutumista edistävää
- saa mahdollisuuden tietojen ja hyvien oppimiskokemusten vaihtoon ryhmässä, jonka jäsenillä on samankaltainen kuntoutumisen tarve ja tavoite, elämäntilanne tai ikävaihe.

2.4 Kuntoutuminen tulee osaksi asiakkaan arkea

Toteuta ryhmäterapiapalvelu siten, että asiakas

- saa voimavaroja kuntoutumisessa tarvittavaan aktiiviseen työskentelyyn
- voi luottaa siihen, että harjoitteet ja muut kuntoutumista edistävät toimintatavat tähtäävät tavoitteiden saavuttamiseen
- saa mahdollisuuden oppia keinoja, joilla hän voi muokata toimintatapojaan ja ympäristöään kuntoutumista edistäväksi
- saa mahdollisuuden oppia uusia elämäntaitoja ja -tapoja.

2.5 Yhteistyö on tuloksellisen kuntoutuksen edellytys

Toteuta ryhmäterapiapalvelu siten, että asiakas

- oivaltaa lähitoimijoidensa kanssa tehtävän yhteistyön keskeiseksi tavoitteellisessa ja pitkäjänteisessä kuntoutumisessa
- hyötyy terapeutin ammattitaidosta
- hyötyy ryhmäterapian mahdollistamasta vertaistuesta
- tiedostaa eri toimijoiden toimivan yhteisten tavoitteiden mukaisesti
- voi luottaa siihen, että viestintä eri toimijoiden välillä on toimivaa ja selkeää sekä toteutuu sovitusti
- hyötyy näkökulmia yhdistävästä moniammatillisesta yhteistyöstä, jos asiakkaalla on useampia terapioiden.

3. Ryhmäterapiaprosessi

3.1 Asiakkaan oikeus valita palveluntuottaja

- Asiakas valitsee ryhmäterapian palveluntuottajan Kelaan sopimussuhteessa olevista palveluntuottajista.
 - Asiakas valitsee ryhmäterapian palveluntuottajan ensisijaisesti niistä palveluntuottajista, jotka ovat tulleet hyväksytyksi siihen kuntaryhmään, jossa asiakkaan asuinkunta sijaitsee. [Lisää tietoa palveluntuottajista verkkosivujen palveluntuottajan haku-toiminnossa \(kela.fi\).](#)

- Jos palveluntuottajaa ei ole saatavilla asiakkaan asuinkunnan kuntaryhmästä, voi asiakas valita palveluntuottajan viereisestä kuntaryhmästä. Valinnassa on huomioitava, että matkoista asiakkaalle koituva rasitus ja kustannukset jäävät kohtuullisiksi.
- Jos asiakkaan viereisen kuntaryhmän palveluntuottaja sijaitsee lähempänä kuin asiakkaan oman kuntaryhmän lähin palveluntuottaja, asiakas voi valita palveluntuottajan viereisestä kuntaryhmästä edellyttäen, että
 - kyseisen kuntaryhmän alueella on riittävästi palvelua saatavilla **ja ryhmä on toimiva** (Kela ei edellytä sopimuksessaan palveluntuottajaa toteuttamaan palvelua muissa kuin sopimuksessa nimeytyissä kuntaryhmissä).
- **Asiakkaiden** terapiamatkat korvataan sairausvakuutuslain perusteella kuntoutuspäätöksen mukaisesti.

3.2 Terapeutin tehtävät ennen ryhmäterapien alkamista

- Pehdy asiakkaiden kuntoutussuunnitelmiin ja muihin asiakirjoihin.
- Kokoa ryhmä ja huolehdi siitä, että ryhmäterapia käynnistyy puolen vuoden aikana ensimmäisen asiakkaan kuntoutuspäätöksen saapumisesta palveluntuottajalle.
- Ota yhteyttä asiakkaaseen, hänen edunvalvojaansa tai alaikäisen asiakkaan huoltajaan **viimeistään 2 viikon kuluessa** Kelan kuntoutuspäätöksen saapumisesta ja kerro asiakkaalle, milloin ryhmän aloittaminen on todennäköistä.
- Sovi aika asiakkaan yksilökäynnille sitten, kun ryhmän käynnistyminen on varmistunut. Yksilökäynnin aikana:
 - Laadi yhteistyössä asiakkaan kanssa asiakkaalle merkitykselliset, konkreettiset, aikataulutettavat, mitattavat ja realistiset tavoitteet, jotka täsmentyvät esimerkiksi arkiverkostokäynnillä.
 - Laadi asiakkaan kanssa kirjallinen terapiasuunnitelma, johon on kirjattuna mm. tavoitteet ja aikataulu.
 - Laadi asiakkaan kanssa kirjallinen terapiasitoumus (suositus).
 - Kerro asiakkaalle ja hänen läheisilleen (esim. sukulainen, avopuoliso tai asuinkumppani) tai lähiverkostolle (esim. henkilökohtainen avustaja) yleistä tietoa kuntoutuspalveluista, mahdollisista etuuksista ja kolmannen sektorin palveluista.

- Sovi asiakkaiden kanssa ryhmäterapian aloittamisen täsmällinen ajankohta. Ilmoita asiakkaille, jos ryhmäterapian aloitusaika muuttuu.
- Ilmoita asiakkaalle ja Kelaan, jos ryhmää ei saada käynnistymään puolen vuoden sisällä. Ohjaa asiakasta ottamaan yhteyttä hoidosta vastaavaan julkisen terveydenhuollon yksikköön ja neuvottelemaan, onko kuntoutussuunnitelmaa mahdollista muuttaa ryhmäterapiasta yksilöterapiaan.

3.3 Terapeutin tehtävät ryhmäterapian aikana

- Huolehdi, että ryhmän kokoontumiset toteutuvat tarkoituksenmukaisesti asiakkaiden päätöksien voimassaoloaikana ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Huolehdi myös, että ryhmäterapiakertoja toteutetaan ryhmän kannalta tarpeellinen määrä.
- Edistä ryhmäytymistä ja kiinnitä huomiota ryhmän dynamiikkaan.
- Ohjaa asiakkaille omatoimisia harjoitteita arkeen.
- Tee tarpeellista yhteistyötä ja sovi tarpeellisesta tiedonvälityksestä asiakkaan suostumuksella asiakkaan läheisten ja lähiverkoston kanssa.
- Osallistu mahdollisuuksien mukaan ja asiakkaan kanssa sovitusti asiakkaan varhaiskasvatussuunnitelman (VASU), koulussa järjestettävän henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) tai kuntoutussuunnitelman laatimiskokouksiin (verkostokäynnit).

3.4 Terapeutin tehtävät ryhmäterapian päättyessä

- Arvioi terapian tuloksellisuutta samoilla menetelmillä ja mittareilla kuin alkuvaiheessa ja kirjaa tulokset asiakkaan terapiapalautteeseen.
- Arvioi asiakkaan ja ryhmän kanssa sitä, miten asetetut tavoitteet on saavutettu. Läheiset tai lähiverkosto voivat osallistua arviointiin sovitulla tavalla.
- Anna kirjallinen terapiapalaute liitteineen asiakkaalle ja asiakkaan suostumuksella muille tahoille. Lähetä kirjallinen terapiapalaute liitteineen Kelaan.
- Ideoi yhdessä asiakkaan kanssa, miten asiakas jatkaa arjen kuntoutumistaan.

4. Ryhmän koko ja muodostaminen

4.1 Ryhmän koko

4.1.1 Allasterapia

Allasterapiassa ryhmän koko on

- 3–6 asiakasta, kun asiakkaat ovat 4–17-vuotiaita
- 3–8 asiakasta, kun asiakkaat ovat 18-vuotiaita tai sitä vanhempia.

Huomioitavaa: Ryhmämuotoista allasterapiaa toteuttaa **aina 2 fysioterapeuttia** asiakkaiden turvallisuuden varmistamiseksi.

4.1.2 Muut terapiat

Muissa ryhmäterapiamuodoissa ryhmän koko on

- 2–4 asiakasta, kun asiakkaat ovat 4–17-vuotiaita
- 3–5 asiakasta, kun asiakkaat ovat 18-vuotiaita tai sitä vanhempia.

Huomioitavaa: Muiden kuin allasterapiaryhmän toteuttamisessa ryhmää toteuttaa **aina 1 terapeutti**.

4.2 Ryhmän muodostaminen

Terapiaryhmä on suljettu tai täydentyvä. Voit täydentää ryhmää toiminnankannalta tarkoituksenmukaisesti ja ryhmän asiakkaiden tiedossa olevin väliajoin, esimerkiksi koululaisten lukukausien mukaisesti.

Huomioi ryhmän muodostamisessa

- ryhmäterapiakertojen kesto ja määrä
- asiakkaiden toimintakykyyn liittyvät erityistarpeet ja -vaatimukset sekä asiakkaiden yksilölliset kuntoutumisen tavoitteet
- asiakkaiden yhtäläiset mahdollisuudet osallistua ryhmän toimintaan
- yhteistyö asiakkaan ohjaavan tahon ja asiakkaan kuntoutumista arjessa edistävän tahon, esimerkiksi päiväkodin, koulun tai palvelutalon, kanssa
- terveydenhuollolle tiedottaminen suunnitelluista ja käynnistyvistä ryhmistä.

Lisäksi: Jos Kelan järjestämään ryhmäterapiaryhmään osallistuu terveydenhuollon tai vakuutusyhtiöiden asiakkaita tai itse maksavia asiakkaita, huolehdi, että

- kuntoutus toteutuu Kelan asiakkaiden osalta vaativan lääkinällisen kuntoutuksen ryhmäterapioiden palvelukuvauksen mukaisesti, esimerkiksi ryhmän enimmäisosallistujamäärä ei ylity
- ryhmämuotoinen kuntoutus sopii asiakkaille ja asiakkailla on ryhmän kanssa yhteiset tarpeet ja tavoitteet.

Kela vastaa tekemiensä asiakaspäätösten perusteella vain Kelan asiakkaiden kuntoutuksen järjestämisestä.

5. Ryhmäterapian määrä, kesto ja toteutus

5.1 Ryhmäterapiakäyntien määrä ja kesto

- Ryhmäterapiakokonaisuus sisältää **10–40 ryhmäterapiakertaa**.
- Asiakkaan kuntoutuspäätöksessä on ilmoitettu asiakkaan ryhmäterapioiden myönnetty **enimmäismäärä**.
- Ryhmäterapian kesto on **60–90 minuuttia**/terapiakerta.

5.2 Ryhmäterapian toteutus

Toteuta ryhmäterapiakerrat asiakkaiden kanssa yhteisesti laaditun suunnitelman mukaisesti siten, että

- ryhmäterapiaan sisältyy vuosittain asiakkaalle myönnettyjen ryhmäterapiakertojen lisäksi **2 asiakkaan yksilökäyntiä**
 - yksilökäyntien kesto on 60 minuuttia/käyntikerta
- lasten ja nuorten kohdalla **vähintään 2** asiakkaalle myönnettyistä ryhmäterapiakerroista toteutuu **vanhempien ohjauksellisina ryhmäkäynteinä**.
 - Vanhempien ohjauksellisten ryhmäkäyntien kesto on 60–90 minuuttia/käyntikerta
- hyödynnä mahdollisuutta asiakkaan tarpeen mukaisesti **verkostokäynteihin**. Verkostokäynnit eivät ole pakollisia.
 - Verkostokäyntien kesto on 60 minuuttia/käyntikerta

- ryhmäterapia toteutuu arkipäivisin työaikasi puitteissa klo 8:n ja 18:n välillä. Voit halutessasi toteuttaa terapiaa myös muina aikoina asiakkaiden ja heidän perheidensä tarpeiden mukaan.

6. Muut käyntilajit

6.1 Yksilökäynnit

Toteuta asiakkaalle **2 yksilökäyntiä**. Toteuta yksilökäynnit asiakkaan terapiakokonaisuuden alussa ja lopussa.

Yksilökäynnillä

- haastattele asiakas ja kartoita hänen kokonaistilannettaan ja kuntoutustarpeitaan yhteistyössä asiakkaan ja mahdollisesti käynnille osallistuvien läheisten tai lähiverkoston edustajien kanssa. Kartoitusta voidaan tehdä myös soveltuvilla mittausmenetelmillä.
 - kirjaa asiakkaan kanssa yhdessä sovitut selkeät GAS-tavoitteet. Tavoitteiden tulee olla asiakkaan saavutettavissa ja liittyä kiinteästi hänen arkeensa.
- Lisätietoja** ryhmäterapioiden palvelukohtaisen osan luvussa 7. Mittaus ja arviointimenetelmät
- anna tietoa ryhmäterapiatoiminnan periaatteista ja menettelyistä.

6.2 Vanhempien ohjaukselliset ryhmäkäynnit

Toteuta lasten ja nuorten ryhmäterapiakerroista **vähintään 2** ryhmäterapiakertaa vanhemmille kohdennettuina ohjauksellisina ryhmäkäynteinä, joilla lapset ja nuoret eivät ole mukana. Lasten ja nuorten on mahdollista osallistua näille käynneille poikkeuksellisesti, jos kyseessä on esimerkiksi pieni ryhmä ja tälle on perusteltu tarve ja tavoite.

Vanhempien ohjaukselliset ryhmäkäynnit on mahdollista toteuttaa myös kuvapuheluna huomioiden, että tämä sopii osallistujille.

Voit toteuttaa vanhempien ohjauksellisia ryhmäkäyntejä seuraavasti:

- enintään 2 ohjauksellista ryhmäkäyntiä, jos lapselle tai nuorelle on myönnetty 10 terapiakertaa
- enintään 5 ohjauksellista ryhmäkäyntiä,

- jos lapselle tai nuorelle on myönnetty 20 terapiakertaa
- enintään 7 ohjauksellista ryhmäkäyntiä,
jos lapselle tai nuorelle on myönnetty 30 terapiakertaa
- enintään 10 ohjauksellista ryhmäkäyntiä,
jos lapselle tai nuorelle on myönnetty 40 terapiakertaa.

Vanhempien ohjauksellisiin ryhmäkäynteihin osallistuu vähintään 1 lapsen tai nuoren vanhempi. Ohjauksellisilla ryhmäterapiakäynneillä vanhempi saa tietoa ja harjoitusta arjessa tarvittavien taitojen ohjaukseen.

Huomioitavaa: Vanhempien ohjaukselliset ryhmäkäynnit vähentävät asiakkaalle myönnettyjen ryhmäterapiakertojen määrää.

6.3 Verkostokäynnit

Verkostokäynnin tavoitteena on, että asiakas ja terapeutti sekä asiakkaan lähitoimijat saavat vuorovaikutuksessa päivitettyä tietoa toisiltaan. Verkostokäynnillä asiakas ja eri toimijat sopivat yhteisistä asiakkaalle merkityksellisistä tavoitteista ja toimintaperiaatteista.

Voit toteuttaa verkostokäynnit asiakkaan ryhmäkuntoutuspäätöksen aikana joko käyntinä asiakkaan kotiympäristöön tai muuhun arkiympäristöön (arkiverkostokäynti) ja/tai osallistumalla kuntoutussuunnitelmakokoukseen tai VASU- tai HOJKS-kokouksiin.

Verkostokäyntien toteutus

- Ryhmäterapiassa verkostokäynnin kesto on **60 minuuttia**, josta korvataan verkostokäynnin hinta.
- Jos terapeutti toteuttaa verkostokäynnin **2 x 60 minuutin pituisena**, käytettävissä olevista verkostokäynneistä kuluu **2 käyntiä**
- Verkostokäynti on mahdollista toteuttaa myös kuvapuheluna, jolloin verkostokäynnistä ei makseta matkakustannuksia.

Voit toteuttaa:

- arkiverkostokäyntejä on **enintään 2 käyntiä/vuosi**.

- kuntoutussuunnitelma-, VASU- tai HOJKS-käyntejä
 - aikuisilla **enintään 4 käyntiä/vuosi**
 - lapsilla ja alle 18-vuotiailla nuorilla **enintään 6 käyntiä/vuosi**.

Huomioitavaa:

- Asiakas on aina mukana ainakin osan aikaa verkostokäynnistä.
- Verkostokäynnit sisältyvät aina kuntoutuspäätökseen terapiakäyntien lisänä.
- Verkostokäynnit **eivät vähennä** asiakkaalle myönnettyjä ryhmäterapiakäyntejä.
- Kahden terapeutin toteuttamassa allasterapiassa vain 1 terapeutti osallistuu asiakkaan verkostokäyntiin.
- Verkostokäynnin matkakustannukset korvataan Verohallinnon voimassa olevien kilometrikorvausten mukaisesti.

6.3.1 Arkiverkostokäynti

Asiakkaan kotiin tai muuhun arkiympäristöön tehtävän arkiverkostokäynnin tavoitteena on, että kun terapeutti on tutustunut asiakkaan arkeen, hän osaa kohdentaa harjoitukset ja välitehtävät asiakkaan kuntoutumista edistävällä tavalla.

Arkiverkostokäynnille voi osallistua myös asiakkaalle merkityksellinen läheinen tai lähiverkoston toimija, asiakkaan kanssa yhteisesti sovitulla tavalla.

6.3.2 Kuntoutussuunnitelmakokous, VASU- ja HOJKS-kokous

Voit osallistua asiakkaan lääkinällisen kuntoutussuunnitelman laatimiseen tai tarkistamiseen julkisessa terveydenhuollossa, varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen päivähoidossa tai henkilökohtaisen opetussuunnitelman laatimiseen oppilaitoksessa (varhaiskasvatuslain 540/2018 23 §:n perusteella ja perusopetuslain 17 a §:n perusteella).

Varmista osaltasi, että lapsiasiakkaan mielipide tulee huomioiduksi kokouksen aikana tai asianmukaisesti ennen kokousta, jos asiakkaan ei ole mahdollista perustellusta syystä osallistua kokoukseen.

7. Mittaus ja arviointimenetelmät

Käytä asiakkaan yksilöllisen tarpeen ja ryhmän tarpeen mukaisesti omaan terapiamuotoosi soveltuvia mittaus- ja arviointimenetelmiä (www.toimia.fi). Arvioidessasi asiakkaan toimintakyvyn muutosta käytä samoja mittareita kuin alkutilanteen kartoituksessa. Myös yhteisten mittarien hyödyntäminen terveydenhuollon kanssa helpottaa asiakkaan kuntoutuksen vaikuttavuuden arviointia ja seurantaa ja tarjoaa asiakkaalle vertailutietoa kuntoutumisestaan.

Tavoitteiden asettaminen GAS-menetelmällä

Käytä asiakkaiden kuntoutustavoitteiden asettamisessa GAS-menetelmää (Goal Attainment Scaling) ja Omat tavoitteeni -lomaketta. [Lisätietoa GAS-menetelmästä \(kela.fi\)](http://kela.fi)

Asiakkaan ja ryhmän tavoitteet ohjaavat kuntoutumista. Asiakkaiden aktiivista toimijuutta, sitoutumista ja motivaatiota edistävät asiakkaille merkitykselliset tavoitteet sekä tavoitteiden ja aikataulun realistisuus. Tavoitteiden saavuttamisen mahdollisuutta lisää asiakkaiden kyky tunnistaa kuntoutumistaan edistäviä ja estäviä tekijöitä.

Määrittele yhteistyössä asiakkaiden kanssa sekä yksilölliset että ryhmän tavoitteet:

- Laadi kirjallisena kuntoutusprosessin tavoitteet sekä terapiakohtaiset välitavoitteet yhdessä asiakkaan, hänen läheistensä ja muiden kuntoutuksen kannalta merkittävien yhteistyötahojen kanssa, esimerkkinä hoidosta vastaava julkisen terveydenhuollon yksikkö.
- Laadi asiakkaan ja ryhmän kanssa GAS-tavoitteet kuntoutuksen alussa ja kirjaa ne Omat tavoitteeni -lomakkeelle.
- Tarkista ryhmän GAS-tavoitteita kuntoutuksen aikana ryhmän kanssa.
- Arvioi yhdessä asiakkaan ja ryhmän kanssa GAS-tavoitteiden toteutumista kuntoutuksen päättyessä.
- Liitä asiakkaan Omat tavoitteeni -lomake terapiapalautteeseen.

8. Yksilö- ja ryhmäterapiasuunnitelma ja terapiasitoumus

Laadi yhteistyössä asiakkaan kanssa kirjallinen yksilöterapiasuunnitelma sekä ryhmän kanssa ryhmäterapiasuunnitelma, joka perustuu asiakkaiden kuntoutussuunnitelmiin ja

tehtyihin arviointeihin sekä asiakkaiden arkeen tutustumiseen. Tarkista ja tarvittaessa muuta yksilöterapia- ja ryhmäterapiasuunnitelmaa kuntoutuksen edetessä.

Kuvaa yksilöterapiasuunnitelmassa

- asiakkaan tavoitteet Omat tavoitteeni-lomakkeelle (GAS)
- miten tietoja luovutetaan terapeutin ja asiakkaiden sekä läheisten ja muiden tahojen (esim. terveydenhuolto, päiväkotia, koulu) välillä
- asiakkaan läheisten tai lähiverkoston kanssa tehtävä yhteistyö
- asiakkaan toteuttama, kuntoutumista edistävä toiminta, esimerkiksi välitehtävät

Kuvaa ryhmäterapiasuunnitelmassa

- ryhmän tavoitteet
- ryhmän voimavarat kuntoutumisprosessille
- käytettävissä olevat arviointi- ja seurantamenetelmät
- etukäteen sovitut arvioinnin ja seurannan ajankohdat
- lapsiasiakkaiden kohdalla vanhempien ryhmäkertojen määrä ja suunnitelma toteutusaikataulusta.

Liitä ryhmäterapiasuunnitelmaan kirjallinen terapiasitoumus (suositus)

- asiakkaalla tulee olla mahdollisuus tutustua etukäteen mahdolliseen terapiasitoumukseen
- asiakkaalla tulee olla tieto, että mahdollinen terapiasitoumus on palveluntuottajan ja asiakkaan välinen sitoumus
- asiakkaalla tulee olla tieto siitä, ettei Kela edellytä terapiasitoumuksen laatimista eikä ole siinä osapuolena.

Terapiasitoumuksessa kuvataan mm.

- tauot/loma-ajat terapian toteutuksessa
- ryhmäterapiakäynnin perumiskäytännöt

Palveluntuottajan ja asiakkaan on hyvä sopia ennen terapian alkua, miten ja missä tilanteissa ryhmäterapiakäynti on mahdollista peruuttaa. Jos palveluntuottaja ja asiakas sopivat asiakkaan korvausvelvollisuudesta niissä tilanteissa, ettei ryhmäterapiakäyntiä ole

peruutettu sovitulla tavalla, ehtojen on oltava kohtuulliset. Kohtuullisuusharkinnassa on hyvä huomioida muun muassa asiakkaan kokonaistilanne ja peruuntumisen syy.

Huomioitavaa: Terapiasitoumuksen ehdot eivät saa olla ristiriitaisia Kelan kuntoutuslain, Kelan etuusohjeiden, muiden Kelan ohjeiden eikä terapian palvelukuvauksen kanssa.

9. Terapiapalaute

Terapiapalaute laaditaan asiakasta varten. Terapiapalautteen avulla Kela voi myös seurata ryhmäterapian toteutumista ja vaikuttavuutta sekä arvioida palvelun laatua.

- Laadi asiakkaalle kirjallinen terapiapalaute ryhmäkokonaisuuden päättyessä.
- Kirjaa palaute Kelan lomakkeelle ”Terapiapalaute, vaativa lääkinällinen kuntoutus” (KU 117) tai lomakkeelle, jossa on vastaavat otsikot.
- Käytä kirjaamisessa ICF:n (Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälisen luokituksen) viitekehyksen mukaista kokonaisarviointia. Jos kirjaat terapiapalautteeseen toimintakykyä ICF-koodeilla, kuvaa nämä tiedot myös sanallisesti.
- Toimita palaute liitteineen asiakkaalle, Kelaan ja asiakkaan suostumuksella hänen hoidosta vastaavalle julkisen terveydenhuollon yksikölle **1 kuukausi ennen** myönnetyn kuntoutuksen päättymistä.

Sisällytä terapiapalautteeseen

- kuvaus asiakkaan suoriutumisesta ja osallistumisesta
- asiakkaan ja ryhmän kanssa sovitut konkreettiset tavoitteet, jotka perustuvat asiakkaiden kuntoutussuunnitelmiin sekä asiakkaiden yksilöllisiin tavoitteisiin
- tiedot terapian toteutuksesta (sisältö, määrä, tiheys, vanhempien ohjaukselliset ryhmäkäynnit, verkostokäynnit ja verkostotyö)
- kuvaus ryhmän toiminnasta ja ryhmäytymisestä, ryhmädynamiikasta
- arvio asiakkaan ja ryhmän tavoitteiden saavuttamisesta
- arvio asiakkaan toimintakyvystä terapian päättyessä suhteessa aloitusvaiheen arviointeihin ja asetettuihin tavoitteisiin
- asiakkaan oma arvio toimintakyvyn muutoksesta, terapian vaikutuksesta ja tavoitteiden saavuttamisesta

- asiakkaan suostumuksella terapiaan osallistuneen lähitoimijan arvio terapian vaikutuksesta ja tavoitteiden saavuttamisesta asiakkaan arjessa
- asiakkaan Omat tavoitteeni -lomake ja mahdolliset muut mittaus- ja testilomakkeet
- muut tarpeelliset lisätiedot, esimerkiksi tieto siitä, onko terapiaryhmä ollut suljettu vai täydentyvä.

10. Ryhmäterapiamuodot ja ryhmäterapeutit

Suunnittele ryhmätoiminta sellaiseksi, että asiakkaat toimivat siinä aktiivisesti ja voivat saada toisiltaan vertaistukea. Toteuta ryhmäterapiaa siten, että huomioit asiakkaiden ja ryhmän yksilölliset tavoitteet.

Ryhmäterapian toteuttajat

Ryhmäterapiaa toteuttaa

- fysioterapeutti
 - poikkeuksena allasterapiaa, jonka toteuttaa aina 2 fysioterapeuttia
- musiikkiterapeutti
- neuropsykologi
- psykoterapeutti
- puheterapeutti
- toimintaterapeutti

Huomioitavaa:

- Terapeutilla **tulee olla** suomen kielen taito terapian toteuttamiseksi.
 - Ne muut kuin suomenkieliset musiikkiterapeutit, joiden pätevyyttä Valvira ei tutki, osoittavat suomen kielen taitonsa suorittamalla valtionhallinnon kielitutkinnon vähintään tyydyttävällä tasolla tai suorittamalla yleisen kielitutkinnon vähintään tasolla 3.
- Ryhmäterapioiden voidaan hyödyntää terapeuteiksi opiskelevien harjoittelujaksoja siten, että terapeuttiopiskelijat voivat toimia ryhmissä avustajina pätevä terapeutin valvonnassa.

Fysioterapia

Fysioterapiassa ohjataan mm. asiakkaan

- psykomotorista kehittymistä
- eriytyneitä liikkeitä
- liikkumista
- asiakkaan toimintakykyä ylläpitäviä ja mahdollistavia toimintoja.

Fysioterapeutin koulutus ja pätevyys

Fysioterapeutti on terveydenhuollon laillistettu ammattinimike, jonka myöntää Valvira. Fysioterapeutilla on fysioterapeutin (AMK), fysioterapeutin, lääkintävoimistelijan tai erikoislääkintävoimistelijan koulutus.

Hyväksytyksi koulutukseksi rinnastetaan EU-/ETA-maissa ja EU-/ETA-maiden ulkopuolella hyväksytyt koulutukset.

Fysioterapeutin työnohjaus

Fysioterapeutilla tulee olla mahdollisuus työnohjaukseen. Kela suosittelee, että työnohjaajalla on suoritettuna työnohjauskoulutus.

Allasterapia

Allasterapia on fysioterapiaa, jota toteutetaan altaassa **kahden fysioterapeutin** ohjaamana. Allasterapiassa hyödynnetään veden kannattelua ja vastusta sekä veden hydrostaattista painetta, josta voi olla apua turvotuksen ja kivun vähentämisessä. Allasterapiassa ohjataan mm. asiakkaan

- liikkuvuutta, tasapainoa ja koordinaatiota
- lihasvoimaa ja -hallintaa
- aerobista kuntoa
- kävelyä.

Huomioitavaa: Toisen terapeuteista tulisi jäädä aina altaalle, jos toinen terapeuteista joutuu poistumaan altaalta asiakkaan avustustilanteessa, esimerkkinä wc-käynti.

Allasterapiaa toteuttavan terapeutin koulutus ja pätevyys

Fysioterapeutti on terveydenhuollon laillistettu ammattinimike, jonka myöntää Valvira.

Allasterapiaa toteuttavalla terapeutilla on fysioterapeutin (AMK), fysioterapeutin, lääkintävoimistelijan tai erikoislääkintävoimistelijan koulutus. Lisäksi molemmat allasterapiaa toteuttavat fysioterapeutit ovat suorittaneet Trimmi-kurssin. **Lisätietoa** Trimmi-kurssin päivittämisestä terapioiden yleisen osa luvussa 9. Asiakasturvallisuus.

Allasterapiaa toteuttavan fysioterapeutin työnohjaus

Fysioterapeutilla tulee olla mahdollisuus työnohjaukseen. Kela suosittelee, että työnohjaajalla on suoritettuna työnohjauskoulutus.

Musiikkiterapia

Musiikkiterapiassa ohjataan mm. asiakkaan

- vuorovaikutustaitoja
- ympäristön hahmottamista ja oman toiminnan jäsentämistä
- tarkkaavuuden suuntaamista ja ylläpitämistä
- itseilmaisua, itsetuntemusta ja itseluottamusta.

Musiikkiterapeutin koulutus ja pätevyys

Musiikkiterapeutilla on musiikkiterapeutin koulutus. Musiikkiterapeuteille, joiden perustutkintona on terveydenhuollon ammattihenkilö, Valvira myöntää oikeuden harjoittaa ammattiaan.

Musiikkiterapeutin koulutuksiksi hyväksytään loppuun suoritettuina:

- Sibelius-Akatemian Helsingin, Kuopion tai Seinäjoen koulutuskeskuksen koulutus
- Sibelius-Akatemian musiikkikasvatusosaston ja Sibelius-Akatemian täydennyskoulutuskeskuksen toteuttama koulutus
- Jyväskylän yliopiston koulutus
- Eino Roiha -instituutissa suoritettu koulutus
- Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun sosiaalialan yksikössä suoritettu koulutus
- Pirkanmaan ammattikorkeakouluun kuuluvassa Tampereen sosiaalialan oppilaitoksessa suoritettu sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto (kuntoutusalan koulutusohjelma, musiikkiterapian suuntautumisvaihtoehto) ja sosiaalialan ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto (tutkintonimike sosionomi (AMK), suuntautumisvaihtoehtona musiikkiterapia)

- Turun ammattikorkeakoulun Taideakatemiaan musiikin koulutusohjelmassa suoritettu koulutus.
- Pietarsaaren konservatoriossa 1992 jälkeen suoritettu koulutus
- Yrkeshögskolan Novia CLL:ssä suoritettu koulutus
- Uppsalan musiikkiterapiainstituutin koulutus
- Svenska yrkeshögskolanissa suoritettu koulutus

Hyväksytyksi koulutukseksi rinnastetaan EU-/ETA-maissa ja EU-/ETA-maiden ulkopuolella hyväksytyt koulutukset.

Musiikkiterapeutin työnohjaus

Musiikkiterapeutilla tulee olla mahdollisuus työnohjaukseen. Kela suosittelee, että työnohjaajalla on suoritettuna työnohjauskoulutus.

Neuropsykologinen kuntoutus

Neuropsykologisessa kuntoutuksessa ohjataan mm. asiakkaan

- tarkkaavuuden säätelyä ja muistitoimintoja
- toiminnanohjausta
- sosiaalista vuorovaikutusta ja kielellisiä toimintoja
- visuaalisia ja visuomotorisia toimintoja.

Neuropsykologin koulutus ja pätevyys

Neuropsykologista kuntoutusta toteuttaa psykologin koulutuksen saanut henkilö, jolla on Valviran myöntämä oikeus harjoittaa ammattiaan laillistettuna ammattihenkilönä. Laillistetun psykologin koulutuksen lisäksi neuropsykologilla on loppuun asti suoritettu neuropsykologinen jatko- tai erikoistumiskoulutus.

Hyväksytyksi koulutukseksi rinnastetaan EU-/ETA-maissa ja EU-/ETA-maiden ulkopuolella hyväksytyt koulutukset.

Neuropsykologin työnohjaus

Neuropsykologilla tulee olla mahdollisuus työnohjaukseen. Kela suosittelee, että työnohjaajalla on suoritettuna työnohjauskoulutus.

Psykoterapia

Psykoterapiassa asiakas voi puhua ajatuksistaan ja tunteistaan sekä ongelmistaan ja jäsentää niitä käsiteltävään muotoon luottamuksellisessa hoitosuhteessa.

Psykoterapeutin koulutus ja pätevyys

Psykoterapeutti on terveydenhuollon laillistettu ammattinimike, jonka myöntää Valvira. Ryhmäpsykoterapiaa toteuttavalla terapeutilla on vähintään erityistason ryhmäpsykoterapeuttikoulutus tai 60 opintopisteen laajuinen ryhmäpsykoterapeuttikoulutus.

Hyväksytyksi koulutukseksi rinnastetaan EU-/ETA-maissa ja EU-/ETA-maiden ulkopuolella hyväksytyt koulutukset.

Psykoterapeutin työnohjaus

Psykoterapeutilla on hyvän terapiakäytännön mukainen, säännöllisesti kerran kuussa toteutuva työnohjaus (pois lukien loma-ajat). Työnohjaus toteutuu vähintään 10 kertaa vuodessa.

Psykoterapian työnohjaajana voi toimia vähintään erityistason koulutuksen suorittanut psykoterapeutti, jolla on riittävä kokemus terapiatyöstä ja myös kokemusta työnohjauksesta. Yleensä työnohjaajalla on saman terapialajin eli tässä tapauksessa ryhmäterapian koulutus. Tämän lisäksi Kela suosittelee, että työnohjaajalla on suoritettuna työnohjauskoulutus.

Puheterapia

Puheterapiassa ohjataan mm. asiakkaan

- kielen ja puheen toimintoja
- syömis- ja nielemistoimintoja
- äänentuottoa
- vuorovaikutusta ja kommunikointia.

Puheterapeutin koulutus ja pätevyys

Puheterapeutti on terveydenhuollon laillistettu ammattinimike, jonka myöntää Valvira. Puheterapeutti on koulutukseltaan filosofian maisteri logopedian maisteriohjelmasta.

Hyväksytyksi koulutukseksi rinnastetaan EU-/ETA-maissa ja EU-/ETA-maiden ulkopuolella hyväksytyt koulutukset.

Puheterapeutin työnohjaus

Puheterapeutilla tulee olla mahdollisuus työnohjaukseen. Kela suosittelee, että työnohjaajalla on suoritettuna työnohjauskoulutus.

Toimintaterapia

Toimintaterapiassa ohjataan mm. asiakkaan

- oman kehon ja liikkeiden hahmottamista
- silmä-käsiyhteistyötä ja kaksikäätistä toimintaa
- toiminnanohjausta
- päivittäisiä henkilökohtaisia toimia.

Toimintaterapeutin koulutus ja pätevyys

Toimintaterapeutti on terveydenhuollon laillistettu ammattinimike, jonka myöntää Valvira. Toimintaterapeutilla on toimintaterapeutin (AMK), toimintaterapeutin tai erikoistointiterapeutin ammattitutkinto.

Hyväksytyksi koulutukseksi rinnastetaan EU-/ETA-maissa ja EU-/ETA-maiden ulkopuolella hyväksytyt koulutukset.

Toimintaterapeutin työnohjaus

Toimintaterapeutilla tulee olla mahdollisuus työnohjaukseen. Kela suosittelee, että työnohjaajalla on suoritettuna työnohjauskoulutus.

11. Ryhmäterapiatilojen vaatimukset

11.1 Allasterapian tilat

Allasterapiatilan vaatimukset:

- Allas on riittävän iso ryhmäterapian toteuttamiseen.
- Altaan lämpötila on 26–32 °C.

- Altaan syvyys on
 - **Lapsilla** enintään 0,9 metriä ja **nuorilla** enintään 1,5 metriä tai vaihtoehtoisesti allas, jossa lapsille ja nuorille edellä olevien syvyysvaatimusten mukainen allasalue voidaan rajata erikseen.
 - **Aikuisilla** enintään 1,5 metriä tai vaihtoehtoisesti allas, jossa edellä olevan syvyysvaatimuksen mukainen allasalue voidaan rajata erikseen.
- Altaalla on asiakkaan siirtymistä helpottava allasnosturi, -hissi tai luiska.
- Altaan yhteydessä on erilliset suihku- ja pukeutumistilat miehille ja naisille (pojille ja tytöille).

11.2 Muiden terapiamuotojen ryhmäterapiatilat

Ryhmäterapiatilan vaatimukset:

- toteuttamiskaikan tilat ovat kyseisen terapiamuodon asiakasryhmälle soveltuvat, turvalliset ja esteettömät
- **toteuttamiskaikassa on**
 - vähintään 20 neliömetrin kokoinen **ryhmäterapiatila** (pl. odotustila ja wc)
 - **koko ryhmän käyttöön soveltuva odotustila** (esimerkiksi koulun käytävä)
 - **wc-tila**
 - vähintään 7 neliömetrin kokoinen **terapiatila** ryhmäterapiaan sisältyvien yksilökäyntien toteuttamiseen (pl. odotustila ja wc).

Huomioi edellä mainittujen lisäksi seuraavat terapiamuotokohtaiset tilavaatimukset:

Fysioterapia

- **Toteuttamiskaikassa** on oltava suihku ja pukeutumistilat, jotka soveltuvat miehille ja naisille (pojille ja tytöille).
 - Palveluntuottaja huolehtii asiakkaiden intymiteettisuojasta.

Musiikkiterapia

- **Ryhmäterapiatilan on** sovellettava äänieristykseltään ja akustiikaltaan musiikkiterapiaan.

Huomioitavaa:

- Yllä kuvatut toteuttamispaikan tilavaatimukset ovat vähimmäisvaatimuksia.
- Jos palveluntuottajan ryhmäterapian toteuttamispaikan tilat eivät täytä edellä mainittuja minivaatimuksia, tiloja **ei voi käyttää** ryhmäterapian toteuttamiseen.

12. Ryhmäterapioiden toteuttaminen etäkuntoutuksena

Kelan järjestämät ryhmäterapiat toteutetaan **pääasiassa** kasvokkain. Ryhmäterapiat on mahdollista toteuttaa oman vakuutuspiirin alueella myös etäkuntoutuksena allasterapiaa lukuun ottamatta. Ryhmäterapioissa etäkuntoutus toteutuu **kuvapuheluna**.

Ryhmän on mahdollista toteuttaa **kaikki tai osa terapiakerroista kuvapuheluna** edellyttäen, että kaikki ryhmän asiakkaat osallistuvat terapiakerralle etänä. Terapiakerta toteutetaan kasvokkain, jos se edellyttää manuaalista ohjaamista tai terapiavälineistöä, jota ei voida toimittaa asiakkaille.

Terapeutti varmistaa ennen ryhmäterapian toteuttamista kuvapuheluna, että

- ryhmän asiakkaat haluavat terapian toteutuvan kuvapuheluna
- asiakkailla on riittävästi osaamista osallistua kuvapuheluihin
- asiakkailla on verkkoyhteydellä varustetut laitteet (esimerkiksi tietokone, tablet-tietokone tai älypuhelin) ja tarvittaessa lisälaitteina web-kamera ja kuulokkeet
 - Huomioi, että palveluntuottaja tai Kela **ei ole** velvollinen järjestämään vaadittavia laitteita tai lisälaitteita asiakkaille
- asiakkailla on käytössään kuvapuheluiden aikana rauhallinen yksityisyydensuojan huomioiva tila
- lapsiasiakkaan vanhempi tai muu turvallinen aikuinen on kuvapuheluissa läsnä, jos lapsen kehitystaso sitä edellyttää.
 - Varmista yksityisyydensuojan toteutuminen ja tarvittaessa turvallisen aikuisen läsnäolo terapian toteutuessa myös päiväkotitai kouluympäristössä.

Palveluntuottajalla tulee olla

- verkkoyhteydellä varustettu laite (esimerkiksi tietokone tai tablet-tietokone) ja tarvittavat lisälaitteet (esimerkiksi web-kamera ja kuulokkeet)

- helppokäyttöinen, tietoturvallinen ja saavutettava sovellus tai alusta
 - Huomioi, että asiakkaan tulee olla mahdollista käyttää sovellusta tai alustaa eri laitteilla (tietokoneella, tablet-tietokoneella ja älypuhelimella).
- tekninen tuki
- palvelukuvauksen mukainen vakuutusturva, joka on voimassa myös kuvapuhelujen aikana.

Toteuta kuvapuhelu siten, että

- tarjoat asiakkaalle käytönopastusta sekä ohjausta ennen kuvapuhelujen toteutusta ja niiden aikana
 - Huomioi, että Kela **ei maksa** tästä erillistä korvausta varsinaisen terapia-käynnin lisäksi
- toteutat testiyhteyden asiakkaankanssa
- noudatat samoja yksityisyydensuojaa koskevia periaatteita kuin kasvokkaisessa kuntoutuksessa
- luot toimintaohjeet 1) kuvapuhelun aikaisia hätätilanteita (esim. sairauskohtaus) varten ja 2) tilanteisiin, joissa kuvapuhelu keskeytyy teknisten haasteiden vuoksi
- huomioit kuvapuhelun toteutuksen laatuun vaikuttavat seikat (esimerkiksi rauhallinen tila, akustiikka ja valaistus).

Tietoturva, tietosuojaja saavutettavuus

Etäkuntoutuksen tietoturvan ja -suojan sekä saavutettavuuden takaamiseksi

- varmista EU:n yleisen tietosuojasetuksen (2016/679) mukaisena rekisterinpitäjänä, että käsittelet henkilötietoja EU:n tietosuojasetuksen, tietosuojalain ja muun kansallisen erityislainsäädännön mukaisesti
- varmista, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojen käsittelyyn tarkoitetut tietojärjestelmät ovat säännösten ja määräysten mukaisia
- noudata Valviran etäpalveluja koskevaa ohjeistusta
- vastaa, että etäkuntoutuksessa potilastietojen välitykseen ja tallentamiseen käytettävät tietojärjestelmät täyttävät salassapitoa, tietosuojaa sekä tietoturvaa koskevien säännösten vaatimukset
- varmista, että asiakas on tietoinen etäkuntoutuksessa käytettävien yhteyksien ja sovellusten tai alustojen tietoturvasta ja -suojusta

- laadi asianmukaiset potilasasiakirjamerkinnot ja ylläpidä potilasrekisteriä annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti.
- varmista, että toteutettava etäkuntoutus täyttää digitaalisten palveluiden tarjoamisesta annetun lain (306/2019) saavutettavuutta koskevat vaatimukset.

Lisäksi Kela suosittelee, että käytät etäkuntoutuksessa

- salattua tietoliikenneyhteyttä
- sovellusta tai alustaa, jossa on asiakkaan vahva tunnistautuminen silloin, kun etäkuntoutuksessa käsitellään dokumentteja, jotka sisältävät asiakkaan potilastietoja.

Liite 1

Terapiapalaute ruotsin tai saamen kielellä

Kela maksaa palveluntuottajalle erillisen korvauksen terapiapalautteen käännettämisestä seuraavissa tilanteissa:

- Vakuutuspiiriin ei ole tarjouskilpailussa hankittu terapiaa kyseisillä kielillä.
- Vakuutuspiiriin ei ole saatu tarjouskilpailusta huolimatta hankittua terapiaa kyseisillä kielillä.
- Kun vakuutuspiirissä ei sopimuskauden aikana ole asiakkaan tarpeeseen nähden tarpeellista terapiaa kyseisillä kielillä ja asiakas hakeutuu siitä syystä suomenkielillä toteutettavaan terapiaan.

Kela maksaa palveluntuottajalle erillisen korvauksen terapiapalautteen kääntämisestä aiheutuvista kustannuksista. Tarjouspyyntöä täsmennetään lisäämällä hintaliitteelle seuraavat Kelan määrittämät kiinteät hinnat:

- Terapiapalautteen käännöskustannukset ruotsin kielelle
 - Terapiapalaute 73,00 euroa/palaute (alv 0 %)
 - Terapiapalaute 90,52 euroa/palaute (alv 24 %)
- Terapiapalautteen käännöskustannukset saamenkielille
 - Terapiapalaute 113,00 euroa/palaute (alv 0 %)
 - Terapiapalaute 140,12 euroa/palaute (alv 24%)

Palvelukuvaus vaativan lääkinällisen kuntoutuksen terapiapalveluntuottajille

Yleinen osa

1.1.2022

Päivitetty 14.10.2021

Kela

PL 450, 00056 Kela

Puhelin 020 634 11

etunimi.sukunimi@kela.fi

www.kela.fi

Sisällys

1	Yleiset periaatteet.....	4
1.1	Palvelukuvaus.....	4
1.2	Hyvä kuntoutuskäytäntö.....	5
1.3	Asiakkaan henkilötietojen käsittely.....	6
1.4	Asiakkaan henkilötietojen säilytys.....	6
1.5	Sähköpostin käyttö.....	7
1.6	Asiakkaan tietojen tutkimuskäyttö.....	7
2	Terapian toteutukseen liittyvää yleistä tietoa.....	8
2.1	Asiakaspalaute.....	8
2.2	Kuntoutukseen osallistumisen peruminen tai kuntoutuksen keskeyttäminen.....	8
2.3	Itse maksettavat hoidot ja terapiat.....	8
2.4	Tulkkaus.....	9
2.4.1	Vieraan kielen ja toisten kotimaisten kielten tulkkaus.....	9
2.4.2	Etätulkkaus.....	9
2.4.3	Vammaisten tulkkauspalvelut.....	9
2.5	Matkakustannukset.....	10
2.6	Läheiset.....	10
3	Palveluntuottajan tehtävät.....	10
3.1	Terapiatyöhön liittyviä tehtäviä.....	10
3.2	Henkilöstömuutokset ja sijaisuudet sopimuskauden aikana.....	10
3.3	Sijaisjärjestelyt.....	11
4	Palveluntuottajan toimitilat ja laitteet.....	11
4.1	Toimitilallinen palveluntuottaja.....	11
4.2	Toimitilaton palveluntuottaja.....	12

4.3	Laitteet	12
5	Dokumentaatio	12
5.1	Kuntoutuksen toteutukseen liittyvä kirjaaminen	12
6	Laatutyö, toiminnan seuranta ja luvat	13
6.1	Laadunhallinta ja toiminnan seuranta	13
6.1.1	Palveluntuottajan laadunhallinnan sisältö ja siihen liittyvät toimet	14
6.2	Luvat	15
7	Käytettävät mittausmenetelmät	15
8	Terapioihin liittyvät vakuutukset	16
8.1	Palveluntuottajan vakuutusturva	16
8.2	Vakuutusturvasta tiedottaminen	17
9	Asiakasturvallisuus	18
9.1	Yleistä	18
9.2	Varotoimikäytännöt asiakkaan ollessa moniresistentin mikrobin kantaja ja ohjeistus tartuntatauteja koskien	19
9.3	Vakavista tapaturmista ilmoittaminen	20
10	Kuntoutuksen markkinointi	21
11	Kelan tehtävät	22
11.1	Terapiapalvelun tuottaminen	22
11.2	Asiakkaan kuntoutusasian käsittely	23
12	Terapiakustannusten laskutus ja maksaminen	24
12.1	Laskuttaminen	24
12.2	Maksaminen	24
13	Auditointi	25
14	Tiedottaminen ja sidosryhmäyhteistyö	26

1 Yleiset periaatteet

Kela järjestää ja korvaa vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen terapiat Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain perusteella (jäljempänä Kelan kuntoutuslaki). Kelan laatimissa kuntoutuksen palvelukuvauksissa määritellään Kelan järjestämän kuntoutuksen sisältö ja laatuvaatimukset, joiden toteutumisista varmistetaan auditoinneilla.

Palveluntuottaja on velvollinen ensisijaisesti noudattamaan voimassa olevaa kuntoutustoimintaa ohjaavaa lainsäädäntöä ja siinä tapahtuvia muutoksia. Voimassa oleva lainsäädäntö on ensisijainen tähän palvelukuvaukseen nähden.

1.1 Palvelukuvaus

Kelan terapioiden palvelukuvaus sisältää 2 osaa, jotka ovat **terapiapalvelun** osa ja **terapioiden yleinen osa**. Ryhmäterapioissa palvelukuvaus koostuu terapioiden yleisestä osasta ja ryhmäterapiapalvelun osasta. Yksilöterapioiden palvelukuvaus koostuu terapioiden yleisestä osasta ja yksilöterapiapalvelun osasta. Nämä osat täydentävät toisiaan, ja niitä molempia sovelletaan Kelan järjestämän terapian toteuttamisessa samanaikaisesti. Terapiapalvelun osassa on tarkempia määrittelyjä ko. terapiapalvelun osalta, esimerkiksi terapeuttien pätevyudet sekä terapiatilat.

Terapioiden yleinen osa ja terapiapalvelun osa sitovat palveluntuottajaa osana Kelan ja palveluntuottajan välistä sopimusta.

Huolehdi palveluntuottajana, että palvelukuvaukset ja potilasasiamiestiedot ovat asiakkaiden luettavissa.

Palvelukuvauksen tarkoitus ja sisältö

Terapioiden **yleisessä osassa** ja **terapiapalvelun osassa** määritellään Kelan järjestämän kuntoutuksen laatuvaatimukset.

Palveluntuottajan tehtävänä on

- toteuttaa asiakkaan terapiapalvelua terapioiden yleisen osan ja terapiapalvelua koskevan osan mukaisesti
- pyrkiä asiakkaan kuntoutumisessa mahdollisimman suureen vaikuttavuuteen
- varmistaa asiakkaan oikeudet ja hänen laadukkaan terapiansa toteutuminen.

1.2 Hyvä kuntoutuskäytäntö

Asiakkaalla on oikeus laadukkaaseen, hänen omiin tarpeisiinsa ja tavoitteisiinsa perustuvaan kuntoutukseen Kelalta saadun kuntoutuspäätöksen perusteella.

Hyvä kuntoutuskäytäntö pohjautuu kuntoutuksen vaikuttavuudesta saatuun tieteelliseen näyttöön. Sitä täydentävät menettelytavat, jotka ovat Kelan ja julkisen terveydenhuollon kuntoutuksessa yleisesti hyväksytyjä, vakiintuneita ja kokemusperäisesti perusteltuja. Hyvää kuntoutuskäytäntöä on kuvattu kirjassa *Hyvän kuntoutuskäytännön perusta*.¹

Kuntoutuksen viitekehyksenä käytetään **ICF-luokitusta** (WHO:n toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus), ja luokitus on lähtökohtana asiakkaan kuntoutuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Palveluntuottaja varmistaa, että henkilöstöllä on yhteinen käsitys siitä, miten asiakkaan yksilöllistä elämäntilannetta ja ympäristöä tarkastellaan ja huomioidaan kokonaisvaltaisesti. [Lisätietoa ICF-viitekehystä \(thl.fi\)](#).

Asiakas ja palveluntuottaja laativat yhdessä kuntoutustavoitteiden mukaisen suunnitelman terapian toteuttamisesta ja arvioivat tavoitteiden saavuttamista **GAS-menetelmällä** (Goal Attainment Scaling).

¹ Paltamaa J., Karhula M, Suomela-Markkanen T., Autti-Rämö I., toim. Hyvän kuntoutuskäytännön perusta. Käytännön ja tutkimustiedon analyysistä suositukseen vaikeavammaisen kuntoutuksen kehittämishankkeessa. Helsinki: Kela, 2011. Osa V, luku 17.

1.3 Asiakkaan henkilötietojen käsittely

EU:n tietosuoja-asetus (2016/679) määrittää henkilötietojen käsittelyä ja henkilötietoja käsittelevien tahojen roolit. Palveluntuottajana toimit tietosuoja-asetuksen mukaisesti itsenäisenä rekisterinpitäjänä ja vastaat siitä, että käsittelet henkilötietoja tietosuoja-lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Asiakkaan henkilötietojen käsittelyllä tarkoitetaan esimerkiksi henkilötietojen keräämistä, säilyttämistä, käyttöä, siirtämistä ja luovuttamista. Henkilötiedoilla tarkoitetaan myös esimerkiksi ääni-, filmi- ja videotallenteita sekä valokuvia.

Henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava tietosuojalainsäädännön mukaisia tietosuojaperiaatteita sekä huomioitava tietosuoja-asetuksen mukaiset velvoitteet rekisteröityjen oikeuksia koskien. Asiakkaalla täytyy olla oikeus tarkistaa häntä koskevat kuntoutusprosessiin liittyvät asiakirjat palveluntuottajalta tai Kelasta. Kelanasiakkaita koskevat tiedot täytyy olla erikseen poimittavissa muiden palveluntilaajien tai yksikön muista potilasrekisteritiedoista.

Jos kuntoutuksen toteuttaminen edellyttää tietojen luovutusta tai vastaanottamista, palveluntuottajana varmistat, että asiakas on antanut siihen suostumuksensa. Palveluntuottajalla täytyy olla asiakkaan suostumus, jos se käyttää asiakasta koskevia salassa pidettäviä tietoja muuhun kuin Kelan kuntoutuksen toteutukseen. Asiakkaan suostumus täytyy olla tietosuoja-asetuksen mukaisesti yksilöity, tietoinen, aidosti vapaaehtoinen ja yksiselitteinen tahdonilmaisuu. Kela suosittaa, että asiakkaan suostumus pyydetään kirjallisesti.

Kun kyse on potilasasiakirjoista, huomioi potilasasiakirjoja koskevan erityislainsäädäntö kuten laki potilaan asemasta ja oikeuksista, sosiaali- ja terveysministeriön asetus potilasasiakirjoista, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annettulaki sekä potilasasiakirjoja koskeva viranomaisohjeistus.

1.4 Asiakkaan henkilötietojen säilytys

Palvelujen laadun arvioimiseksi Kelalla on oikeus valvoa palvelun toteutusta. Tästä johtuen asiakkaiden kuntoutusasiakirjat on säilytettävä vähintään kyseisen palvelun sopimuskauden ajan.

Huomioi, että tietosuojasuoja-asetuksen mukaisesti henkilötietoja saa säilyttää vain niin kauan, kun ne ovat tarpeen henkilötietojen käyttötarkoituksen kannalta. Potilasasiakirjoja koskien on noudatettava potilasasiakirjojen säilytystä koskevaa lainsäädäntöä.

1.5 Sähköpostin käyttö

Käytä suojattua yhteyttä, kun lähetät **yksittäistä asiakasta** koskevaa tietoa sähköpostilla. Käyttäessäsi suojattua sähköpostia vastaat siitä, että

- sähköposti on suojattu
- otsikkokentässä ei ole asiakkaan nimeä tai muita henkilötietoja
- liitteet ovat luettavia.

Lisätietoja: [Kela.fi/suojattu sähköposti](https://kela.fi/suojattu-sahkopoisti)

Huomioitavaa: Tämä ohje **ei koske** terapiapalautteita, vaan ne toimitetaan Kelaan **postitse**.

1.6 Asiakkaan tietojen tutkimuskäyttö

Huomioi tutkimustoiminnassa tietosuojalainsäädännön ja sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain vaatimukset.

Palveluntuottajan on pyydettävä kirjallinen lupa sekä kuntoutujilta että Kelan kuntoutusryhmältä kuntoutuksen aikana tai sen jälkeen tehtävään tutkimukseen, jos tutkimuksessa käytetään kuntoutujien tietoja. Tilanne voi vaatia myös vaatia eettisen toimikunnan lausunnon. Palveluntuottaja ja tutkimuksen toteuttaja (tutkijataho tai tutkija) vastaavat siitä, että tarvittava eettisen toimikunnan lausunto on hankittu. [Lisätietoa tutkimusluvasta \(kela.fi\)](https://kela.fi/tutkimusluvasta)

2 Terapian toteutukseen liittyvää yleistä tietoa

2.1 Asiakaspalaute

- Asiakas voi antaa kuntoutukseensa liittyvän kirjallisen tai suullisen palautteen palveluntuottajalle tai Kelalle.
- Jos asiakas antaa varsinaiseen terapiaan liittyvän palautteen kuntoutuksensa aikana, palveluntuottaja huomioi ja kirjaa palautteen sekä asiassa tehdyt toimenpiteet asiakkaan asiakirjoihin.
- Jos asiakas antaa palautetta Kelalle siitä, ettei palvelu ole toteutunut sopimuksen mukaisesti, Kela on yhteydessä asiakkaaseen ja palveluntuottajaan. Kela päättää tämän perusteella mahdollisista jatkotoimenpiteistä.

2.2 Kuntoutukseen osallistumisen peruminen tai kuntoutuksen keskeyttäminen

- Asiakkaalla on Kelan kuntoutuslain perusteella velvollisuus ilmoittaa viipymättä palveluntuottajalle ja Kelaan, jos hän ei voi aloittaa myönnettyä kuntoutusta tai se keskeytyy.
- Asiakas saa tiedon ilmoitusvelvollisuudestaan kuntoutuspäätöksessä.
- Asiakas sitoutuu käyttämään sovitut terapiakerrat ja esteen tullessa perumaan ne hyvissä ajoin.
 - Jos asiakas haluaa keskeyttää kuntoutuksen, hän keskustele asiasta terapeutin ja hoitavan tahon kanssa. Asiakas ilmoittaa kuntoutuksen keskeyttämisestä Kelaan.
- Asiakas keskustele mahdollisista kuntoutussuunnitelman muutostarpeista ensisijaisesti hoitavan tahon kanssa.
- Asiakas tai hänen edunvalvojansa on velvollinen ilmoittamaan palveluntuottajalle ja Kelaan pitkäaikaisesta laitoshoidosta.

2.3 Itse maksettavat hoidot ja terapiat

Asiakas voi itse halutessaan ostaa omakustanteisesti palveluntuottajalla tarjolla olevia hoitoja tai terapioiden. Niiden täytyy kuitenkin toteutua niin, että ne eivät estä tai häiritse palvelukuvauksen mukaisen terapian toteuttamista.

2.4 Tulkkaus

2.4.1 Vieraan kielen ja toisten kotimaisten kielten tulkkaus

Kela järjestää vieraan kielen tulkkausta kuntoutukseen osallistuvalla asiakkaalla ja/tai hänen läheiselleen. Vieraan kielen tulkkausta voidaan myöntää Kelan erikseen määrittämällä tavalla: esimerkiksi ryhmäterapioissa tulkkaus voidaan järjestää vain yksilötapamisiin. [Lisätietoja tulkkauksesta kuntoutuksessa \(kela.fi\).](#)

Tulkkeina käytetään Kelan kanssa sopimuksen tehneiden tulkkauspalveluntuottajien tulkkeja, ja Kela maksaa tulkkauksesta aiheutuvat kustannukset.

Ruotsia tai saamen kieltä puhuvalle asiakkaalle järjestetään tulkkausta heidän äidinkielellään (kielilait 423/2003 ja 1086/2003), jos palveluja ei ole saatavilla heidän omalla kielellään. Tulkkaus järjestetään koko terapian ajaksi.

Jos asiakas tarvitsee tulkkauspalvelua, palveluntuottaja saa kuntoutuspäätöksen yhteydessä Vieraan kielen tulkkauksen järjestäminen kuntoutuksessa -ohjekirjeen, joka sisältää toimintaohjeita tulkkausta vaativissa kuntoutustapauksissa.

Vieraan kielen tulkkaus kuntoutuksessa voidaan toteuttaa läsnä- tai etätulkkauksena. Kela korvaa tulkkauksesta aiheutuvat kustannukset tulkkauspalveluntuottajille. Asiakkailla tulkkaus on maksutonta.

2.4.2 Etätulkkaus

Etätulkkaus voidaan toteuttaa puheluna tai kuvapuheluna. [Lisätietoa etätulkkauksesta \(kela.fi\).](#)

2.4.3 Vammaisten tulkkauspalvelut

Kuulonäkövammaisella, kuulovammaisella tai puhevammaisella henkilöllä on oikeus tulkkauspalveluun siten kuin vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta annetussa laissa säädetään (133/2010). [Lisätietoa vammaisten tulkkauspalveluista \(kela.fi\).](#)

2.5 Matkakustannukset

Kela maksaa Kelan kuntoutuslaissa säädetyllä tavalla asiakkaalle ja läheiselle korvauksen kuntoutuksesta aiheutuneista tarpeellisista ja kohtuullisista matkakustannuksista siltä osin kuin ne ylittävät matkakustannusten omavastuun. Asiakkaan ja läheisen kuntoutusmatkoista syntyneet kustannukset korvataan hakemuksen ja saatujen selvitysten perusteella.

2.6 Läheiset

Asiakkaan läheisillä on soveltuvin osin samat oikeudet ja velvollisuudet kuin asiakkaalla, jos asiakas ei alaikäisyytensä tai sairautensa vuoksi pysty huolehtimaan oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan.

3 Palveluntuottajan tehtävät

3.1 Terapiatyöhön liittyviä tehtäviä

Palveluntuottajan tehtävänä on varmistaa ja huolehtia

- terapeuttien ammattitaidon ja osaamisen ylläpidosta lainsäädännön ja laadukkaan terapiatyön edellyttämällä tavalla sekä ammattitaidon ja osaamisen kehittämistä
- työohjauksesta vähintään terapiapalvelun osassa edellytetyllä tavalla
- siitä, että terapiatyössä noudatetaan alan ammattieettisiä ja ammatillisia ohjeita.

3.2 Henkilöstömuutokset ja sijaisuudet sopimuskauden aikana

Palveluntuottajan tehtävänä on vastata siitä, että

- terapeutin vaihtuessa uusi terapeutti täyttää terapiapalvelua koskevan osan ja terapioiden yleisen osan terapeutin koulutus- ja pätevyysvaatimukset, ensiapuvaatimuksen ja kielitaitovaatimuksen
- palvelun laatu säilyy koko sopimuskauden ajan tarjoustaan vastaavana.

3.3 Sijaisjärjestelyt

Palveluntuottajan tehtävänä on varmistaa ja huolehtia tarvittavista sijaisjärjestelyistä loma-aikoina ja muuna aikana. Sijaisena voi toimia kyseisen terapian palvelukuvauksessa pätevyysvaatimuksen täyttävä terapeutti (ei esimerkiksi opiskelija).

Palveluntuottajan **ei tarvitse** ilmoittaa sijaisen käytöstä Kelaan, jos sijaisena toimii palveluntuottajan samaan sopimukseen sisältyvä terapeutti.

Sijaisjärjestelyistä on sovittava aina Kelan sopimushallinnan kanssa, jos sijaisena toimii terapeutti, jota ei ole vahvistettu sopimusterapeutiksi palveluntuottajan siihen sopimukseen, johon sijaisuustarve kohdistuu. Tämä vaatii sijaisena toimivan terapeutin tietojen toimittamisen sopimushallinnalle. Sopimushallinta tarkistaa terapeutin pätevyyden ja EA1-koulutuksen voimassa olon. [Sopimushallinnan muutoslomakkeet ja yhteystiedot löytyvät Kelan verkkosivuilta \(kela.fi\).](#)

4 Palveluntuottajan toimitilat ja laitteet

4.1 Toimitilallinen palveluntuottaja

Toimitilallisella palveluntuottajalla täytyy olla

- oma toimipiste tai
- vuokrattu toimipiste. Vuokrattu toimipiste tarkoittaa sitä, että tiloista maksetaan alueen mukaista käypää vuokraa ja että tiloista on voimassa oleva vuokrasopimus. Tällaisella toimipisteellä tarkoitetaan myös päiväkodin tai koulun tilaa, josta palveluntuottaja maksaa vuokraa.

Huomioitavaa: Allasterapiassa ja ratsastusterapiassa toimitilallinen palveluntuottaja voi oman toimipisteen lisäksi käyttää muita terapian toteuttamispaikkoja (muut allastilat/muut ratsastusterapiatilat), joiden käytöstä hän maksaa uintimaksun/käyntimaksun. Muut terapian toteuttamispaikat täyttävät kaikki samat vaatimukset, mitkä on asetettu toimipisteelle.

4.2 Toimitilaton palveluntuottaja

Toimitilattomalla palveluntuottajalla

- ei ole omaa tai vuokrattua toimipistettä, vaan tilat, joita hän käyttää, ovat esimerkiksi päiväkodissa tai koulussa. Palveluntuottaja on sopinut tilojen käytöstä, mutta ei maksa niistä vuokraa.
- ei ole allasterapiaa toteuttaessaan omaa eikä vuokrattua terapia-allasta, vaan hän toteuttaa allasterapiaa muussa altaassa ja maksaa sen käytöstä uintimaksun.
- ei ole ratsastusterapiaa toteuttaessaan omaa eikä vuokrattua ratsastusterapian toimipistettä, vaan hän toteuttaa ratsastusterapiaa siten, että hän maksaa tilojen ja hevosen käytöstä ns. käyntimaksun.

Huomioitavaa: käytettävien tilojen täytyy täyttää terapiapalvelun osassa määritellyt vähimmäisvaatimukset.

4.3 Laitteet

Palveluntuottaja vastaa siitä, että kuntoutuksessa käytettävät laitteet

- ovat asiakkaiden tarpeiden mukaiset, monipuoliset ja turvalliset käyttää
- on huollettu, kalibroitu ja puhdistettu sekä niiden käyttövarmuudesta ja käytönohjauksesta on huolehdittu (laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista).

Palveluntuottaja huolehtii omissa tiloissaan sijaitsevien, kuntoutuksessa käytettävien työkalujen ja työvälineiden turvallisuudesta työturvallisuuslain mukaisesti.

5 Dokumentaatio

5.1 Kuntoutuksen toteutukseen liittyvä kirjaaminen

Kirjaa asiakkaan terapian toteutus siten, että siitä on kokonaisvaltaisesti hyötyä terapian aikaisessa työskentelyssä ja että se on jälkikäteen todennettavissa. Jokaisen asiakkaan yksilölliset asiat dokumentoidaan omiin asiakirjoihinsa. Terapian aikana koottuja salassa pidettäviä asiakastietoja hyödynnetään vain asiakkaan terapiaprosessin aikana.

Kirjaa asiakkaan asiakirjoihin mm. seuraavat asiat:

- keskeiset yhteydenotoissa ja haastatteluissa saadut tiedot ja arviointi- ja mitaustulokset
- yksilö- tai ryhmäkäyntien tiedot (toteutusajankohta, toteuttaja, sisältö ja tehdyt havainnot)
- kuvapuhelujen tiedot (toteutusajankohta, toteuttaja, sisältö ja tehdyt havainnot)
- läheisten osallistumisen
- kuntoutuksen aikaiseen yhteistyöhön liittyvät tiedot.

Liitä asiakkaan asiakirjoihin mukaan:

- terapian aikataulu ja kirjallinen terapiasuunnitelma
- asiakkaan Omat tavoitteeni -lomake
- kuvaus terapian toteuttamisesta ja toteutuspaikasta
- asiakkaan arviointiin ja mittaukseen liittyvät lomakkeet
- mahdolliset välitehtävät
- muu asiakkaan kuntoutusta koskeva tieto
- mahdollinen terapiasitoumus
- terapeutin nimi ja yhteystiedot.

6 Laatumyö, toiminnan seuranta ja luvat

6.1 Laadunhallinta ja toiminnan seuranta

Laadunhallinnan avulla palveluntuottaja johtaa, suunnittelee, arvioi ja parantaa toimintaansa kokonaisvaltaisesti asetettujen terapian laatumyöiden saavuttamiseksi. Tavoitteena on, että asiakas saa tarpeidensa ja tavoitteidensa mukaista laadukasta terapiapalvelua oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa.

Laadultaan hyvä terapia on parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon tai näyttöön perustuvaa palvelua, joka edistää asiakkaan toimintakykyä, hyvinvointia ja työkykyä sekä pyrkii kuntoutumisen maksimointiin ja riskien minimointiin. Palveluntuottaja kehittää toimintansa laadunhallintaa kokonaisvaltaisesti ja ulottaa sen kaikkiin Kelan terapia-palveluihin.

6.1.1 Palveluntuottajan laadunhallinnan sisältö ja siihen liittyvät toimet

Laatutyö

Palveluntuottajan toteuttaman laatutyön suositellaan sisältävän

- kirjallisen prosessikuvauksen tai kaavion
- henkilöstön työ- ja toimintaohjeet
- yksilö- ja ryhmäterapiatoteuttamiseen liittyvät kuvaukset.

Määrittele ja kirjaa keskeisten toimintojen ja toimenpiteiden laatutavoitteet esimerkiksi laatukäsikirjaan tai muuhun vastaavaan tiedostoon.

Asiakaspalautteen kerääminen

Seuraa ja arvioi aktiivisesti Kelan järjestämän terapiapalvelun toteutusta ja laatua. Tee tämä keräämällä järjestelmällisesti ja aktiivisesti asiakaspalautetta. Kerää palaute kirjallisesti tai dokumentoi asiakkaan suullisesti antama palaute. Kelalle annettava palaute suositellaan antamaan aina kirjallisena.

Jos asiakas antaa kriittistä palautetta kuntoutuksensa aikana, tutki asia huolellisesti tulevaisuuden asiakaskokemuksen parantamiseksi. Hyödynnä saatu palaute toiminnan suunnittelussa sekä välittömän ja tulevan toiminnan kehittämässä. Lisäksi kirjaa mahdolliset asiakaskohtaiset toimenpiteet asiakkaan asiakirjoihin.

Terapiapalvelun kriittisten kohtien mittaaminen

Hyödynnä kehittämistyössä ja terapian laadun arvioimiseksi vähintään kahta prosessimittaria, joiden avulla seurataan ja arvioidaan asiakkaan kuntoutusprosessin toimitusta.

Mitattavia terapiapalvelujen kriittisiä kohtia voivat olla esimerkiksi

- etukäteistietojen hyödyntäminen terapiassa
- terapian dokumentointi
- läheltä piti -tapaturmat
- sattuneet tapaturmat
- peruuntuneet kerrat

- keskeytyneet terapiat.

Laadunarvioinnin avulla terapioiden palveluntuottaja kehittää toimintaansa kokonaisvaltaisesti.

Kela voi halutessaan pyytää selvityksen, miten palveluntuottaja on toteuttanut terapian laadunhallinnan ja huomionnut mahdolliset havaitut tarpeet terapiatoiminnan kehittämisessä ja sen toteutuksessa.

6.2 Luvat

Palveluntuottaja noudattaa yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (1990/152) mukaisia säännöksiä ilmoitus- ja lupamenettelystä, kun terapiapalvelun toteuttamisessa on kyse terveydenhuollon palvelujen antamisesta. Tämä ei koske niitä palveluntuottajia, joihin ei sovelleta edellä mainitun lain mukaista lupa- ja ilmoitusmenettelyä.

7 Käytettävät mittausmenetelmät

Asiakkaan toimintakykyä arvioidaan terapian aikana tarkoituksenmukaisesti ja riittävän laaja-alaisesti käyttötarkoitukseen **sopivilla, pätevillä ja luotettavilla mittareilla** (esim. TOIMIA-tietokantamittarit).

Käytettäviä mittareita ovat mm.

GAS (Goal Attainment Scaling)

- Menetelmä perustuu yksilölähtöiseen tavoitteen asettamiseen ja sen mukaisen suunnitelman tekemiseen siten, että asetetut terapiatavoitteet voivat toteutua.
- Menetelmän avulla palveluntuottaja määrittelee terapian tavoitteet yhdessä asiakkaan ja mahdollisesti hänen läheistensä kanssa.

Nämä tavoitteet

- ovat asiakkaalle realistisia, aikataulutettuja, mitattavia, kirjattavia ja tarkoituksenmukaisia
- laaditaan mittauksen avulla asiakkaan terapian **alussa**, ja niitä tarkistetaan terapian **aikana** ja arvioidaan terapian **päättyessä**

- o voidaan laatia käyttäen apuna myös esimerkiksi lapsen Metkut-kirjaa tai Spiral-lautapeliä.

[Lisätietoa tavoitteiden asettamisesta Metkut-kirjan avulla \(Metropolia.com\)](https://www.metropolia.com)

[Lisätietoa tavoitteiden asettamisesta Spiral-lautapelin avulla \(Kuntoutus-saatio.fi\)](https://www.kuntoutus-saatio.fi)

Kela suosittelee GAS-menetelmäkoulutusta vaativan lääkinällisen kuntoutuksen terapiaa toteuttaville terapeuteille. Koulutuksen voi suorittaa ammattikorkeakoulun (3 op), palveluntuottajan järjestämänä toimipaikka- tai muuna vastaavana koulutuksena. [Lisätietoa GAS-menetelmästä \(kela.fi\)](https://www.kela.fi).

8 Terapioihin liittyvät vakuutukset

8.1 Palveluntuottajan vakuutusturva

Palveluntuottajalla on asiakasta varten seuraava vakuutusturva:

- **toiminnan vastuuvakuutus**, joka kattaa kuntoutustoiminnan
- **potilasvakuutus**, jos kuntoutusta toteuttaa terveydenhuollon ammattihenkilö, joka antaa terveyden- ja sairaanhoitoa
- **ryhmämuotoinen tapaturmavakuutus**, joka kattaa terapian aikana tapahtuneet henkilövahingot
- niille musiikkiterapeuteille, jotka eivät voi saada potilasvakuutusta, riittää toiminnan vastuuvakuutus ja tapaturmavakuutus.

Potilasvakuutus

Potilasvakuutuksen on katettava myös **opiskelijan** antama terveyden- ja sairaanhoito.

Potilasvakuutusturva koskee **Suomessa annettavaa** terveyden- ja sairaanhoitoa. Sen edellytyksenä on, että asiakas ja palvelua antava terveydenhuollon ammattihenkilö ovat fyysisesti Suomessa.

Ryhmämuotoinen tapaturmavakuutus

Tapaturmavakuutuksesta voidaan korvata vahinkoja, joita potilasvakuutus ei kata. Tapaturmavakuutuksen täytyy olla voimassa myös reaaliaikaisen etäkuntoutuksen (esim. kuvapuhelu) aikana.

Kela **ei edellytä** tapaturmavakuutuksen kattavan asiakkaan kuntoutukseen liittyviä kodin ja kuntoutuksen toteutuspaikan välisiä matkoja.

Ryhmämuotoisen tapaturmavakuutuksen on täytettävä seuraavat vähimmäisehdot:

- tapaturmasta aiheutuvia hoitokuluja korvataan vähintään 8500 euroon asti
- korvaus tapaturmaisesta pysyvästä haitasta on vähintään 5000 euroa
- korvaus tapaturmaisesta kuoleman varalta on vähintään 5000 euroa
- musiikkiterapeuteilla, joille ei myönnetä potilasvakuutusta, täytyy olla toiminnan vastuuvakuutus ja ryhmämuotoinen tapaturmavakuutus.

8.2 Vakuutusturvasta tiedottaminen

Ilmoita asiakkaalle kirjallisesti ennen kuntoutuksen käynnistymistä, miten asiakas on vakuutettu, sekä tilanteet, jotka palveluntuottajan vakuutusturva kattaa. Asiakkaalla täytyy olla etukäteen tieto myös tapaturmavakuutuksen korvausmääristä.

Tapaturman tai vahingon yhteydessä palveluntuottaja käy asiakkaan kanssa läpi vakuutusturvan sisällön ja enimmäiskorvausmäärät sekä ohjaa asiakasta vahinkoilmoituksen tekemisessä.

Kela ei korvaa terapian aikana tai vapaa-aikana tapahtuneesta tapaturmasta tai vahingosta aiheutuvia kustannuksia asiakkaalle, asiakkaan läheiselle tai palveluntuottajalle.

9 Asiakasturvallisuus

9.1 Yleistä

Hätätilanteisiin valmistautuminen

Vastaat palveluntuottajana siitä, että käytössä on hätätilanteita varten ajantasainen ja toimipistekohtainen toimintasuunnitelma ja jokainen henkilöstöön kuuluva on siitä tietoinen.

Menettelyohjeet erityistilanteissa

Varaudu huolellisesti ongelmatilanteisiin ja tee niitä varten selkeät menettelyohjeet, esimerkiksi fyysisen tai henkisen väkivallan uhkaa, päihteiden käyttöä, epidemioita tai tapaturmia varten. Huomioi em. asioihin liittyvä viranomaisohjeistus. Huolehdi menettelyohjeiden päivityksestä sekä henkilöstön ajantasaisesta koulutuksesta asiaan liittyen.

Pelastussuunnitelma

Vastuullasi on varmistaa, että toimintaa varten on

- ajantasainen pelastuslain ja valtioneuvoston pelastustoimesta antama asetuksen mukainen pelastussuunnitelma, jota paloviranomainen asianmukaisesti seuraa
- säännöllisesti päivitetty ja tarkistettu poistumisturvallisuusselvitys, jossa on huomioitu myös toimintakyvyltään rajoittuneiden henkilöiden (esim. lapset, liikuntavammaiset, aistivammaiset, omaishoidettavat ja muistisairaajat) edellytykset pelastua tulipalosta.

Allastilojen käyttö

Noudata allastilojen käytössä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) julkaisusarjan 1/2015 ohjetta ”Uimahallien ja kylpylöiden turvallisuuden edistäminen”. [Lisätietoja allastilojen turvallisuuden edistämisestä \(tukes.fi\)](https://www.tukes.fi/julkaisut/1/2015/ohjetta_uimahallien_ja_kylpyloiden_turvallisuuden_edistaminen)

Allastiloissa allasterapian aikana valvojana toimii ryhmäterapioiden toinen **terapiaa antavista terapeuteista** ja yksilöterapioiden **terapiaa antava terapeutti**. Valvojalta

edellytetään, että hän on suorittanut vähintään Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry:n mukaisen Trimmi-kurssin tai vastaavan pituisen ja sisältöisen kurssin. Kurssi täytyy käydä 4 vuoden välein. Terapiaa toteuttava terapeutti **ei voi toimia** kuin oman asiakkaansa valvojana.

Turvallisuus ratsastusterapiassa

Toteuta ratsastusterapia sellaisissa tiloissa, joissa noudatetaan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) julkaisusarjan 5/2015 ohjetta, ja joka on laadittu ratsastuspalveluiden turvallisuuden edistämiseksi. [Lisätietoja turvallisuudesta ratsastusterapiassa \(tukes.fi\)](https://www.tukes.fi)

Terapeutin ensiapuvalmius

Vastaat palveluntuottajana asiakasturvallisuudesta asiakkaan terapian aikana. Terapeutille on määritetty koko sopimuskauden voimassa oleva ensiapuvalmius, jonka on

- Suomen Punaisen Ristin (SPR) EA 1 -koulutus tai vastaava koulutus (EA 1-koulutuksella tarkoitetaan Suomen Punaisen Ristin (SPR) EA 1 -koulutusta tai muuta vastaavan tasoista koulutusta. EA 1 -koulutus sisältää hätätilanteessa ja tavallisimmissa sairaus- ja onnettomuustilanteissa tarvittavat käytännön perustiedot ja -taidot)
- aiemmin suoritettu Suomen Punaisen Ristin (SPR) EA 1 -koulutus tai vastaava, jota on päivitetty voimassa olevalla hätäensiapu-, kertauskurssilla tai vastaavalla

Mikäli terapeutti on pohjakoulutukseltaan lääkäri (esim. tilanne, jossa psykoterapiaa toteuttaa psykiatri), on hänellä oltava voimassa oleva **hätäensiapukoulutus tai vastaava**.

9.2 Varotoimikäytännöt asiakkaan ollessa moniresistentin mikrobin kantaja ja ohjeistus tartuntatauteja koskien

Jos asiakas kantaa moniresistenttiä mikrobia (esim. MRSA, ESBL-Klebsiella, CPE tai VRE), palveluntuottaja ottaa tarvittaessa yhteyttä oman sairaanhoitopiiriin infektio lääkäriin tai tartunnantorjunnasta vastaavaan henkilöön tarvittavan ohjeistuksen saamiseksi.

Jos moniresistentin mikrobin kantajalla on avoin infektoitunut haava tai ihorikko tai voimakkaasti hilseilevä iho, jota ei voida peittää, kuntoutuksen aloittamisajankohtaa voidaan siirtää yhteistyössä asiakkaan, kotipaikkakunnan infektio lääkäriin tai tartunnantorjunnasta vastaavan henkilön, hoitavan tahon ja Kelan kanssa.

Lähtökohtaisesti kuntoutus täytyy kuitenkin järjestää, ja palveluntuottajan täytyy hankkia sitä varten asianmukaiset suojaimet. Tilojen puhdistamisesta kaikkien asiakkaiden välillä huolehditaan hyvin, myös silloin, kun mitään kantajuutta ei ole tiedossa.

Kosketusvarotoimien toteutuksessa noudatetaan alueen infektio lääkäritä tai tartunnantorjunnasta vastaavalta henkilöltä saatua ohjeistusta sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeistusta (THL: Ohje moniresistenttien mikrobien tartunnantorjunnasta).

Mahdollisten tartuntatautiepidemioiden ja -pandemioiden osalta palveluntuottaja noudattaa viranomaisohjeistusta (esimerkiksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL ja aluehallintovirastot) sekä Kelan ajankohtaisohjeita.

9.3 Vakavista tapaturmista ilmoittaminen

Ilmoita välittömästi Kelan kuntoutuspalvelujen ryhmän sähköpostiosoitteeseen kuntoutus_palvelukuvaukset@kela.fi, jos terapian aikana asiakkaalle sattuu vakava tapaturma, joka aiheuttaa pitkän sairaalahoidon, pysyvän vamman tai kuoleman.

Ilmoita Kelaan seuraavat asiat:

- mikä terapia on kyseessä
- kenelle ja milloin tapaturma on sattunut

- mitä on tapahtunut
- miten tilanteessa on toimittu
- millaista jatkohoitoa ja toimenpiteitä on toteutettu
- mihin toimenpiteisiin palveluntuottaja on ryhtynyt vakavan tapaturman johdosta
- tieto vakuutusyhtiöstä sekä korvaushakemuksen jättöpäivä ja käsittelynumero tai viite.

10 Kuntoutuksen markkinointi

Markkinointi palveluntuottajan toteuttamana on mahdollista vasta siinä vaiheessa, kun Kela ja palveluntuottaja ovat allekirjoittaneet kyseisestä palvelusta sopimuksen.

Palveluntuottajalla täytyy olla omat ajantasaiset verkkosivut, joilta on helposti löydettävissä mm.

- sopimukseen sisältyvä toimipiste ja sen yhteystiedot
- sopimuksen mukainen terapiapalvelu ja sen viitekehys
- tieto sopimuksen mukaista terapiaa toteuttavista terapeuteista ja heidän työkokemuksensa, koulutusten kautta hankittu erityisosaamisensa ja pääasiallinen kohderyhmänsä (aikuiset, lapset ja nuoret)
- sopimusterapeuttien kielitaito ja puhetta tukevat ja korvaavat kommunikatiokeinot
- terapian toteuttamispaikat
- terapiassa hyödynnettävät laitteet
- jonotilanne yksilöterapioidessa
 - vapaat ja vapautuvat paikat
 - onko palvelua tarjolla suomen- vai ruotsinkielisille asiakkaille
- käynnissä olevat tai suunnitellut ryhmäterapiaryhmät ja ryhmien täydentymisen sekä tieto siitä, minkä ikäisille asiakkaille paikkoja on auki
- mahdollinen tieto siitä, että palveluntuottajan toimipisteessä on tai on ollut eläimiä (allergisten asiakkaiden huomioiminen)
- tieto siitä, voiko palveluntuottajan toimipisteeseen tuoda eläimiä, esimerkiksi avustajakoiraa.

Huomioitavaa: Lisäksi palveluntuottajan verkkosivuilla täytyy olla tieto siitä, että palveluntuottajalla on voimassa oleva sopimus Kelan kanssa terapiapalvelun toteuttamisesta sekä tieto siitä, mitkä palveluntuottajan palveluista sisältyvät Kelan kanssa tehtyyn sopimukseen.

Varmista, että tiedottaessasi Kelan järjestämästä kuntoutuksesta, tiedotteesta selviävät selkeästi seuraavat asiat:

- kysymyksessä on Kelan järjestämä ja rahoittama kuntoutus
- asiakkaan mahdollisuudesta hakea matkakorvauksia Kelalta.

Markkinoinnin tiedot **eivät saa olla** ristiriidassa sopimuksen, terapioiden palveluvausten tai Kelan ohjeiden kanssa. Asiakkaalle on ilmoituksen perusteella tultava selkeä käsitys markkinoitavasta terapiapalvelusta.

Ohjaa asiakasta tutustumaan Kelan sivuihin, joilla on tarkempia tietoja Kelan etuuksista. Ohjaa tarvittaessa asiakasta ottamaan yhteyttä Kelaan.

[Lisätietoa etuuskohtaisista palvelunumeroista \(kela.fi\)](#) ja [lisätietoa Kelan palvelupisteistä \(kela.fi\)](#).

11 Kelan tehtävät

11.1 Terapiapalvelun tuottaminen

Palveluntuottaja

Kelan kuntoutuspalveluntuottajana voi toimia yritys, säätiö tai muu yhteisö, joka tuottaa Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain tarkoittamia kuntoutuspalveluja.

Kela voi hankkia julkisen tai julkiseen rinnastettavan tahon antamia tai alihankintana toteuttamia kuntoutuspalveluja vain, jos lain mukaista kuntoutuksen järjestämisvelvollisuutta ei voida muuten täyttää (KKRL 53 § 2 mom.). Julkiseksi tai siihen rinnastettavaksi tahoksi katsotaan myös palveluntuottaja, joka tarjoaa kuntoutuspalveluita alihankintana julkiselta tai siihen rinnastettavalta taholta. Julkiseen rinnastettavaksi tahoksi ei katsota sellaista yksityistä palveluntuottajaa, joka antaa kuntoutuspalveluja julkisen

terveydenhuollon tiloissa, jos palveluntuottaja maksaa tilojen käytöstä alueen mukaista käypää vuokraa.

Palveluntuottaja **ei voi** toimia samanaikaisesti asiakkaan kuntoutuksen suunnittelutahona ja kuntoutuksen palveluntuottajana.

Alihankinta

Voit tuottaa Kelan terapiapalveluja myös alihankintana.

Huomioitavaa on, että

- alihankkija ja palveluntuottaja ovat **aina eri yrityksiä**
- alihankkija ei ole sopimussuhteessa Kelaan
- alihankkija ei voi olla julkinen tai siihen rinnastettava taho.

Alihankinnan käyttäminen ei rajoita vastuutasi terapiapalvelun tuottamisesta. Vastaat Kelalle alihankkijan toteuttamasta terapiapalvelusta, vastuista ja velvoitteista kuten omistasi.

11.2 Asiakkaan kuntoutusasian käsittely

Asiakas hakee Kelan järjestämää kuntoutusta täyttämällä kuntoutushakemuksen (KU104). Lisäksi hakemuksen liitteeksi tarvitaan kuntoutussuunnitelma, lääkärinlausunto B tai muu vastaavat tiedot sisältävä lääketieteellinen selvitys.

Kuntoutuspäätös

Asiakas saa hakemaansa kuntoutukseen aina kirjallisen päätöksen, jossa on kerrottu asian ratkaisu perusteluineen. Myönteinen tai kielteinen kuntoutuspäätös lähetetään tiedoksi myös asiakkaan hoidosta, kuntoutuksesta, kuntoutussuunnitelman laatimisesta ja seurannasta vastaavalle taholle. Myönteisen päätöksen liitteenä asiakas saam. kuntoutusta koskevia ohjeita.

Asiakkaan myönteinen kuntoutuspäätös lähetetään tiedoksi myös palveluntuottajalle.

Päätöksessä on mukana seuraavat tiedot:

- kopiot kuntoutussuunnitelmasta ja muista lääkärinlausunnoista
- kopio hakemuksesta
- asiakkaan taustatiedot
- perustelut kuntoutuksen tarpeesta
- muut kuntoutuksen kannalta tarpeelliset tiedot.

12 Terapiakustannusten laskutus ja maksaminen

12.1 Laskuttaminen

Palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan sopimuksen mukaisia hintoja ja hintalajeja. Sovitut hinnat sisältävät kaikki kyseisestä terapiasta aiheutuvat kustannukset. Palvelukuvauksen mukaisesta terapian toteuttamisesta palveluntuottaja ei saa periä asiakkaalta asiakasmaksua, omavastuuosuutta tai muuta lisämaksua.

Lähetä lasku Kelaan **viimeistään 2 kuukauden kuluessa** terapian toteutumisesta. Käytä laskutettaessa Kelan laskutuslomaketta KU206 ja KU203 tai lomaketta, joka sisältää vastaavat ja samassa järjestyksessä olevat tiedot.

Voit laskuttaa

- asiakkaan kuntoutuspäätöksen ja palvelukuvauksen mukaisesti toteutuneesta terapiasta
- vain toteutuneista terapiakerroista aiheutuneet kustannukset

Palveluntuottaja on vastuussa siitä, että laskut laaditaan ja toimitetaan Kelaan laskuttamista koskevan ohjeistuksen mukaisesti.

12.2 Maksaminen

Kela maksaa hyväksytyyn laskun perusteella terapiasta aiheutuneet todelliset sopimuksen mukaiset kustannukset palveluntuottajalle. Kela ei korvaa peruuntuneita eikä asiakkaan laitoshoidon aikana syntyneitä terapiakäyntejä.

Tilanteissa, joissa asiakas keskeyttää kuntoutuksen, Kela maksaa palveluntuottajalle korvauksen vain toteutuneista terapiakäynneistä.

13 Auditointi

Auditointi on Kelan toteuttama järjestelmällinen, riippumaton ja dokumentoitu arviointi kuntoutustoiminnan laadun varmistamiseksi ja kehittämiseksi. Auditoinnissa toimivat koulutetut Kelan toimihenkilöt.

Auditoinnin tavoitteena on varmistaa, että palveluntuottaja toteuttaa kuntoutuspalvelun asiakaslähtöisesti ja palvelukuvauksen mukaisesti sekä sopimuksessa sovitulla tavalla.

Auditoinnista laaditaan kertomus, josta ilmenee keskeiset havainnot. Palveluntuottajan täytyy korjata auditoinnilla havaitut poikkeamat.

Auditoinnissa tarkastetaan esimerkiksi seuraavia laadun osa-alueita:

- laadunhallinta
- henkilöstö
- kuntoutustilat ja -laitteet
- asiakasturvallisuus
- asiakkaan oikeudet
- kuntoutusprosessin sisältö ja toteutus
- dokumentaatio.

14 Tiedottaminen ja sidosryhmäyhteistyö

Kela tiedottaa kuntoutuspalveluista valtakunnallisesti sekä paikallisesti.

[Kelan kumppaneille kohdistetuilta verkkosivuilta \(kela.fi\) löydät mm.](#)

- kuntoutuksen palvelukuvaukset
- tietoa palveluista
- tietoa palveluntuottajista
- ajankohtaistiedotteita
- tiedotuksia sidosryhmille järjestettävistä tilaisuuksista, kuten koulutuksista ja työkokouksista.